

Täysistunto

Perjantai 28.3.2025 klo 13.00—13.20

4. Hallituksen esitys eduskunnalle luotonostajia ja luotonhallinnoijia koskevaksi lainsäädännöksi ja laiksi arvopaperimarkkinalain 7 luvun 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 208/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 5/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 5/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.03 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Esitelen talousvaliokunnan mietinnön hallituksen esityksestä laiksi luotonostajista ja luotonhallinnoijista. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Ehdotuksessa säädettäisiin luottolaitoksen myöntämän järjestämättömän luoton ostajia sekä ostajien puolesta toteutettavaa tällaisen luoton hallinnointia koskevista vaatimuksista. Luotonostajan velvollisuutena olisi ilmoittaa velalliselle luottolaitoksen myöntämän järjestämättömän luoton siirtämisestä sekä nimetä luotonhallinnoija hallinnoimaan... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Puisto, odotatteko hetken. — Pyytäisin käymään kaikki muut keskustelut salin ulkopuolella, kiitos. — Olkaa hyvä, edustaja Puisto.

Kiitos, puhemies! — ...kuluttajalle myönnettyä luottoa. Luotonostajan puolesta toteutettava luotonhallinnointitoimintojen suorittaminen edellyttäisi Finanssivalvonnan myöntämää toimilupaa. Ehdotettu laki sisältäisi säännökset luotonhallinnoijan toimiluvan myöntämisedellytyksistä ja toimilupahakemuksen käsittelystä, velallisen varojen hallussapidosta, Finanssivalvonnan ylläpitämästä luotonhallinnoijien luettelosta, luotonhallinnointisopimuksesta, luotonhallinnointia koskevien tietojen säilyttämisestä sekä luotonhallinnointitoiminnon ulkoistamisesta.

Taustalla on pyrkimys vähentää järjestämättömien luottojen osuuksia pankkien taseissa Euroopassa ja näin minimoida niistä pankkisektorille aiheutuvia riskejä. Laeilla pantaisiin täytäntöön luotonhallinnoijia ja luotonostajia koskeva direktiivi. Kansalliseen lainsäädäntöön tulee sisällyttää direktiivin edellyttämät säännökset luotonostajia ja luotonhallinnoijia koskevista vaatimuksista. Lisäksi ehdotetaan arvopaperimarkkinalakiin muutosta, jolla täydennettäisiin aiempaa niin kutsutun avoimuusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2025 vp

Luotonhallinnointipalveluja saisi toisessa Eta-valtiossa myönnetyn toimiluvan nojalla tarjota Suomessa. Lisäksi säädettäisiin ehdotetun lain mukaisen toimiluvan saaneen luotonhallinnoijan ilmoitusvelvollisuudesta, kun se aikoo tarjota luotonhallinnointipalveluja toisessa Eta-valtiossa, sekä Finanssivalvonnan tällaisessa tapauksessa noudattamasta menettelystä.

Ehdotuksen mukaan luotonostajan on nimettävä luotonhallinnoija luotonhallinnointitoimia varten, kun on kyse kuluttajalle myönnetystä luotosta. Eta-alueen ulkopuolelle sijoittautuneen luotonostajan on nimettävä itselleen Eta-alueelle sijoittautunut edustaja hoitamaan luotonhallinnointitehtäviä. Vastaavasti luottolaitos voisi siirtää järjestämättömän luoton Eta-alueen ulkopuoliselle luotonostajalle vain, jos tämä on nimennyt itselleen Eta-alueelle sijoittautuneen edustajan.

Ehdotetun sääntelyn lähtökohtana on, että NPL-direktiiviä pidemmälle meneviä kansallisia velvoitteita ei esitetä ja direktiivin mahdollistama kansallinen liikkumavara pyritään hyödyntämään täysimääräisesti. Täten direktiiviä ei sovellettaisi asianajajiin silloin, kun ne harjoittavat luotonhallinnointitoimia osana ammattiaan. Luotonhallinnoijiin ei myöskään sovellettaisi rahanpesulain velvoitteita, ja niiden velvollisuus ilmoittaa tietoja positiiviseen luottotietorekisteriin rajattaisiin tilanteisiin, joissa ilmoitettavasta luottosopimuksesta johtuvat luotonantajan oikeudet ovat ehdotetun sääntelyn mukaisesti siirtyneet kyseiselle luotonhallinnoijalle. Valiokunta pitää linjauksia perusteltuina.

NPL-direktiivin mukaan luotonhallinnointitoiminnan harjoittaminen edellyttää toimivaltaisen viranomaisen myöntämää toimilupaa. Toimilupa voidaan myöntää oikeushenkilölle, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Suomessa. Myöntämisen edellytyksiä ovat toimiluvan hakijan johdon hyvämaineisuus, luotettavuus ja osaaminen, toimivat hallinto- ja ohjausjärjestelmät ja sisäinen valvonta sekä velallisen suojaamista koskevat toimintaperiaatteet. Valiokunta toteaa, että toimilupavaatimus ja toimiluvan edellytykset perustuvat luotonhallinnoijia ja luotonostajia koskevan direktiivin säännöksiin, jotka eivät mahdollista kansallista liikkumavaraa. Toimiluvan myöntämiseen ei liity harkinnanvaraa, joten toimilupa on myönnettävä direktiivin mukaisten edellytysten täyttyessä.

NPL-direktiivin 23 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asianmukaisista hallinnollisista seuraamuksista ja korjaavista toimenpiteistä. Direktiivin reunaehdot huomioon ottaen hallitus esittää, että luotonostajaa ja -hallinnoijaa koskevien säännösten rikkomisesta voidaan määrätä Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettu hallinnollinen seuraamusmaksu ja lievemiksi arvioiduista laiminlyönneistä ja rikkomuksista lain 38 §:ssä tarkoitettu rikemaksu. Finanssivalvonnasta annetussa laissa myös säännellään yksityiskohteisesti rikemaksun ja seuraamusmaksun määrästä ja määräytymisestä. Seuraamus ja sen suuruus perustuvat kokonaisharkintaan. Tarvittaessa Finanssivalvonta voi myös rajoittaa toimiluvan mukaisen toiminnan laajuutta tai luotonhallinnoijan johdon toimintaa. Toimiluvan peruuttaminen on näissä tilanteissa viimesijainen toimenpide. Valiokunta pitää ehdotettuja seuraamuksia perusteluineen asianmukaisina.

Luotonhallinnointi kuuluu ehdotetun sääntelyn piiriin siltä osin kun kyse on luottolaitosten luotoista, jotka on EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisesti luokiteltu järjestämättömiksi luotoiksi. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Finanssivalvonta olisi näiden luottojen osalta toimivaltainen viranomainen. Muilta osin sovellettaisiin voimassa olevaa sääntelyä, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2025 vp

Luotonostajia ja luotonhallinnoijia koskevan ehdotuksen 19 §:n mukaan luotonhallinnointia koskevat tiedot on säilytettävä vähintään viisi ja enintään kymmenen vuotta luotonhallinnointisopimuksen päättymisestä. Valiokunta toteaa, että kymmenen vuoden säilytysaika on tietojen luonne huomioiden liian pitkä, ja ehdottaa säilytysajaksi viittä vuotta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että esityksessä ei ehdoteta NPL-direktiivin vaatimuksia pidemmälle meneviä kansallisia lisävelvoitteita ja direktiivin mahdollistama liikkumavara hyödynnetään täysimääräisesti.

Hallituksen esityksessä sääntelyn voimaantulolle ei ehdoteta siirtymäaikaa. NPL-direktiivin soveltaminen on alkanut jo 30. joulukuuta 2023, joten direktiivin täytäntöönpano on merkittävästi myöhässä. Komissio on maaliskuussa nostanut EU:n tuomioistuimessa Suomea vastaan rikkomuskanteen direktiivin täytäntöönpanon laiminlyönnistä, ja ehdotetut säännökset tulee saada voimaan mahdollisimman pian. Tarkastelimme siirtymäaika-kohtaa vielä valiokunnan jatko kuulemisessa, ja asiantuntijalausunnoissa esitetyt huolet huomioiden valtiovarainministeriö esittää lisäselvityksessään sääntelyn voimaantulolle kuuden kuukauden siirtymäaikaa. Näin voidaan varmistaa hallittu siirtyminen uuteen toimilupajärjestelmään niin, ettei luotonhallinnointitoimintoja jouduta uuden sääntelyn vuoksi keskeyttämään tai siirtämään. NPL-direktiivin tehokkaan täytäntöönpanon takia ja direktiivin täytäntöönpanoon liittyvän rikkomuksen minimoimiseksi siirtymäsäännösten tulee olla mahdollisimman tarkasti rajattu sekä ajallisesti että asiallisesti.

Hyvä puhemies! Mietintö on yksimielinen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

13.10 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtaja Puistolle mietinnön esittelystä. Jatkossa siis luotonostajan velvollisuutena olisi ilmoittaa velalliselle luottolaitoksen myöntämän järjestämättömän luoton siirtämisestä. Sääntelyn tavoitteena on edistää järjestämättömien luottojen jälkimarkkinoita sekä lisätä niiden kysyntää ja markkina-arvoa.

Puhemies! Esitys on perusteltu, mietintö perusteellinen — esitystä on helppo kannattaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

13.10 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvokas puhemies! Vakaa ja toimiva rahoitusjärjestelmä on keskeinen osa yhteiskunnan turvallisuutta ja taloudellista kestävyyttä. Tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on saattaa kansallisesti voimaan luotonostajia ja luotonhallinnoijia koskeva EU-direktiivi. Tavoitteena on edistää järjestämättömien luottojen jälkimarkkinointia ja siten vähentää pankkisektorin riskejä. Pienemmät riskit tarkoittavat vakaampia rahoitusmarkkinoita ja sitä kautta parempaa turvaa myös suomalaiselle luotonotajalle ja veronmaksajalle.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki luotonostajista ja luotonhallinnoijista. Lisäksi muutetaan useita muita, rahoitusmarkkinoita koskevia lakeja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kun pankki siirtää järjestämättömän luoton eteenpäin, sen hallinnointi siirtyy taholle, jolla on siihen toimilupa ja selkeät vastuut. Kuluttajaluottojen osalta luotonostajan on aina nimettävä luotonhallinnoija. Pidän erityisen tärkeänä sitä, että kuluttajien oikeudet ja tietosuoja varmistetaan myös siinä vaiheessa, kun luotto siirtyy toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2025 vp

sen osapuolen hallintaan. Vastuullinen luotonhallinta ei ole vain tekninen kysymys. Se liittyy ihmisten arkeen, maksukykyyn ja kohtuullisiin maksujärjestelyihin.

Arvoisa herra puhemies! Suomi käyttää tässä lainsäädännössä direktiivin mahdollistamaa kansallista liikkumavaraa viisaasti. Rahanpesulainsäädännön velvoitteet ja luottotietorekisterin ilmoitusvelvollisuudet on rajattu vain olennaisiin tilanteisiin, mikä pitää järjestelmän kevyenä mutta samalla tehokkaana. Tämä on hyvä esimerkki siitä, miten sääntelyä voidaan tehdä kohdennetusti ilman tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Esityksellä selkeytetään vastuuta, vahvistetaan kuluttajansuojaa ja lisätään rahoitusmarkkinoiden avoimuutta. Luotonhallintoajan toimilupa ja valvontaan liittyvät säännökset varmistavat sen, että alalla toimivat vain rehelliset ja luotettavat toimijat. Lisäksi kuluttajansuojalakiin ja perintölainsäädäntöön tehtävät muutokset parantavat velallisten asemaa entisestään.

Arvoisa herra puhemies! Tämänkaltaiset esitykset ovat hyvä esimerkki siitä, kuinka kansallinen lainsäädäntö voi samanaikaisesti noudattaa eurooppalaisia linjauksia ja ottaa huomioon suomalaisen yhteiskunnan erityispiirteet. Direktiivin toimeenpano tapahtuu nyt määrätietoisesti ja ajallaan. Se lisää vakautta rahoitusmarkkinoille ja turvaa suomalaisen velallisen oikeuden myös silloin, kun taloudellinen tilanne on vaikea.

Kannatan hallituksen esitystä talousvaliokunnan antamilla muutosesityksillä. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

13.14 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä edellä edustajakollegat ovat hyvin kuvanneet tätä lain sisältöä, ja haluan kiittää tietysti talousvaliokunnan taitavaa puheenjohtajaa, edustaja Puistoa sekä mietinnön esittelystä että hyvästä työstä valiokunnassa. Eduskunta voi varmasti nyt hyvillä mielin tässä ensimmäisessä käsittelyssä hyväksyä tämän lakiesityksen sisällön mietinnön mukaisena.

Edustajat Koponen ja Hänninen myös hyvin avasivat sitä, mistä tässä konkreettisessa esityksessä on kyse, mutta, arvoisa puhemies, parilla sanalla haluaisin liittää tämän laajempaan yhteyteen eli siihen, että näillä käytännön EU-lainsäädännön toimeenpanoilla, joita tässäkin nyt ollaan direktiivin osalta tekemässä, rakennamme eurooppalaista toimivaa pääomamarkkinaa niin, että Euroopasta tulee taloudellisesti kilpailukykyisempi, huolehdimme siitä, että saamme houkutelua maanosaamme yksityisiä investointeja, ja toimivalla pääomamarkkinaunionilla varmistamme sen, että hyödynnämme myös oman maanosamme sijoituspotentiaalin täysimääräisesti. Tämä on erittäin tärkeää tilanteessa, jossa geopolittinen tilanne on kiristynyt, ja meillä on myös kauppapoliittisesti tilanne, jossa tällainen globaali kauppasota uhkaa, ja jotta Eurooppa näissä maailmanpolitiikan myrskyissä selviää, kilpailukyvyttömme huolehtiminen on nyt ensiarvoisen tärkeää. On tietysti tärkeää, että jo aikaansaadut eurooppalaiset lainsäädäntöhankkeet, jotka tätä tavoitetta edistävät, pannaan joka puolella tehokkaasti toimeen mutta myös että teemme yhdessä määrätietoisia työtä, jotta entisestään tämä työ pääomamarkkinaunionin kehittämiseksi etenee.

Mutta tosiaan, arvoisa puhemies, hyvillä mielin varmasti voimme nyt hyväksyä talousvaliokunnan mietinnön mukaisesti tämän lain sisällön.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2025 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 208/2024 vp sisältyvien 1.—9. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.